

Uitbreiding Windturbine Testpark Wieringermeer

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport

14 september 2007 / rapportnummer 1953-51

1. HOOFDPUNTEN VOOR HET MER

ECN Windenergy Facilities BV heeft het voornemen om de bestaande testfaciliteit voor windturbines in de gemeente Wieringermeer uit te breiden met 12 tot 14 grote windturbines. Zes locaties¹ zullen worden gebruikt voor onderzoek en ontwikkeling van prototypes met een vermogen tot 10 MW, het gaat hier om windturbines die voornamelijk bedoeld zijn voor plaatsing op zee. De overige locaties zijn bedoeld voor onderzoek naar onderlinge effecten tussen windturbines (parkspecifiek onderzoek) aan reeds op de markt beschikbare windturbines. Voor de uitbreiding van het windturbine testpark is een vrijstelling van het bestemmingsplan ex art. 19.1 WRO nodig.

Voor de voorgenomen activiteit geldt een m.e.r.-beoordelingsplicht. In overleg met de gemeente Wieringermeer heeft ECN Windenergy Facilities BV ervoor gekozen om direct een m.e.r.-procedure te starten. Hierbij treedt de gemeenteraad van Wieringermeer op als bevoegd gezag.

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport. Dat wil zeggen dat het milieueffectrapport (MER) onvoldoende basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, als informatie ontbreekt over:

- de effecten van de verschillende opstellingen op het landschap. Maak de visueel ruimtelijke effecten met behulp van beeldsimulaties inzichtelijk;
- gevolgen voor de geluidsbelasting op woningen door de uitbreiding van het windturbine testpark Wieringermeer;
- de gevolgen op de Natura-2000 gebieden IJsselmeer en Waddenzee, met bijzondere aandacht voor de hinder en kans op aanvaringslachtoffers voor broedende, pleisterende en overtrekkende vogels.

De samenvatting van het MER moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling vormen van de inhoud van het MER.

2. LEESWIJZER

In de volgende hoofdstukken geeft de Commissie in meer detail weer welke informatie in het MER moet worden opgenomen. De Commissie bouwt in haar advies voort op de startnotitie. Dat wil zeggen dat dit advies **niet** zelfstandig leesbaar is, maar in combinatie met de startnotitie moet worden gelezen.

Aanvullend op de startnotitie doet de Commissie in hoofdstuk 3 aanbevelingen over het probleem, doelstelling en beleidskader van dit project. In hoofdstuk 4 zet de Commissie uiteen welke alternatieven en varianten in het MER onderzocht moeten worden. Hoofdstuk 5 behandelt de milieueffecten en in hoofdstuk 6 wordt ingegaan op de vergelijking van de alternatieven.

¹ Hiermee worden de posities van de windturbines bedoeld.

3. DOELSTELLING

3.1 Probleem, doelstelling en beleidskader

Besteed in het MER kort aandacht aan de achtergrond, probleemstelling en doel van het voornemen. Geef daarbij op hoofdlijnen een onderbouwing met (milieu)argumenten van de keuze voor het zoekgebied² ten opzichte van alternatieven buiten dit gebied.

In hoofdstuk 2 van de startnotitie is een samenvatting gegeven van relevant beleid en de randvoorwaarden die dit beleid stelt aan de voorgenomen activiteit. In het MER moeten deze kaders conform de startnotitie worden uitgewerkt. Ga daarbij, indien reeds beschikbaar, ook in op de consequenties voor het initiatief van de beleidsnotitie windenergie van de gemeente Wieringermeer.

4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

4.1 Voorgenomen activiteit

Het MER wordt opgesteld ten behoeve van de besluitvorming over de vrijstelling van het bestemmingsplan. Omdat de uitbreiding van het windturbine testpark onderzoekslocaties voor windturbines behelst, zullen de windturbines voor een aantal jaar worden geplaatst, waarna ze worden vervangen door andere, mogelijke grotere, turbines. Geef in het MER aan welk formaat windturbines door de vrijstelling mogelijk wordt gemaakt.

De Commissie vraagt om in het MER een eenduidige beschrijving van het voornemen op te nemen, waarbij duidelijk (op kaart) is aangegeven:

- welke turbinelocaties gebruikt zullen worden voor:
 - onderzoek en testen van prototypes;
 - parkspecifiek onderzoek aan op de markt beschikbare windturbines;
- de maximale hoogte en maximale rotordiameter van de windturbines (zowel voor de prototypelocaties als voor de onderzoeklocaties);
- de hoogte, aantal en positionering van de meetmasten;³
- locatie van het transformator gebouw en toegangswegen;
- uitbreiding van het kantoorgebouw.

4.2 Alternatieven

De alternatieven moeten in het MER worden beschreven voor zover deze gevolgen hebben voor het milieu. Gezien het karakter van dit project, de uitbreiding van faciliteiten ten behoeve van onderzoek, is het van belang dat optimaal gebruik kan worden gemaakt van de testfaciliteiten voor windturbines (in tegenstelling tot optimaal energierendement zoals bij productie van belang is), waarbij de gevolgen voor het milieu uiteraard niet uit het oog worden verloren.

² Zoals opgenomen in de startnotitie op pagina 5 en 15.

³ In inspraakreactienummer 1 wordt gevraagd om in het MER informatie over de meetmasten op te nemen.

4.3 Referentie

Als referentiesituatie dient te worden beschouwd de huidige situatie met de autonome ontwikkelingen. Onder de huidige situatie wordt de vergunde situatie van het bestaande testpark verstaan.

Omdat de maximale gebruikruimte binnen de vigerende milieuvergunning (nog) niet wordt benut, adviseert de Commissie om tevens inzichtelijk te maken op welke punten en hoeveel ruimte deze milieuvergunning biedt en of deze ruimte in de toekomst gebruikt zal gaan worden.⁴

4.4 Meest milieuvriendelijk alternatief

Werk in het MER het meest milieuvriendelijke alternatief (mma) uit. Het mma moet uitgaan van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming en/of verbetering van het milieu, realistisch zijn en binnen de competentie van de initiatiefnemer liggen.

Het is belangrijk om doelgericht een mma te ontwikkelen. De Commissie adviseert om in dit ontwikkelproces vooral aandacht te besteden aan de aspecten landschap, geluidshinder en natuur. Voor het aspect landschap kan bijvoorbeeld worden gedacht aan identieke/symmetrische lijnopstellingen⁵ of het plaatsen van de turbines in een gridopstelling.

5. **BESTAANDE MILIEUTOESTAND EN MILIEUEFFECTEN**

5.1 Algemeen

Om goed inzicht te geven in de milieueffecten van de uitbreiding van het windturbinetestpark is het van belang dat ontwikkelingen⁶ op het gebied van windturbines in acht worden genomen en dat de beschreven effecten ook van toepassing zijn op windturbines die over 10-15 jaar getest zullen gaan worden.

5.2 Landschap

Om een beeld te krijgen van de landschappelijke gevolgen van de uitbreiding van het huidige testpark, dient nagegaan te worden waar en hoever de turbines en de meetmasten zichtbaar zijn. Ga conform de startnotitie in op de zichtbaarheid van de windturbines en meetmasten vanaf de rijksweg A7 en vanuit de bebouwde omgeving, waaronder Kreileroord, Wieringerwerf en Mid-denmeer, en op de zichtbaarheid en beleving op grotere afstand. Onderbouw

⁴ Op het huidige testpark zijn op vijf van de negen turbinelocaties prototypes geplaatst welke na een aantal jaar worden vervangen door andere prototypes. Waarbij het, conform mondelinge informatie tijdens het locatiebezoek van de Commissie op 22 augustus 2007, de trend is dat bij vervanging grotere turbines worden geplaatst.

⁵ Doorzetten van bestaande lijnopstellingen, hetzelfde aantal test- als prototypeturbines of symmetrische positionering van de laatste turbines (herkenbaar eindpunt).

⁶ In de startnotitie staat omschreven dat momenteel turbines van 5MW in ontwikkeling zijn en dat over enkele jaren prototypes van 10MW zullen verschijnen. Tijdens het locatiebezoek van de Commissie werd tevens gerefereerd aan een tendens naar de ontwikkeling van steeds grotere windturbines.

deze beschrijving met beeldsimulaties, waarin de windturbines en meetmasten gevisualiseerd worden.

In de startnotitie staat omschreven dat het effect op de landschapsstructuur en beleving daarvan op kwalitatieve wijze zullen worden beoordeeld, waarbij de openheid van het landschap en de herkenbaarheid van het plaatsingspatroon van de windturbines een rol spelen.⁷ Beschrijf in het MER welke rol deze effecten spelen en hoe de effecten gewaardeerd zullen worden. Hierin dienen ook de meetmasten meegenomen te worden.

5.3 Natuur

Werk de gevolgen van het voornemen op het biotisch milieu conform paragraaf 5.1.5 van de startnotitie uit. Mochten op grond van objectieve gegevens significante gevolgen op (één van) de Natura-2000 gebieden IJsselmeer en Waddenzee niet met zekerheid uit te sluiten zijn, dan is een passende beoordeling⁸ nodig op grond van de Natuurbeschermingswetgeving. Indien een passende beoordeling wordt gedaan adviseert de Commissie deze in het MER op te nemen.

5.4 Leefomgeving

5.4.1 Geluidshinder

Om de gevolgen voor geluidsbelasting op de woningen in de omgeving van de uitbreiding van het windturbine testpark Wieringermeer inzichtelijk te maken adviseert de Commissie om de onderstaande situaties in het MER te onderzoeken en te presenteren:

- de referentiesituatie zoals in paragraaf 4.2 van dit advies omschreven;
- de totale geluidsbelasting van de uitbreiding en het huidige windpark (voor de verschillende alternatieven).

Toets de totale geluidsbelasting aan de wettelijke randvoorwaarden voor geluid en aan het geluidbeleid van de gemeente Wieringermeer. Beschrijf welke maatregelen worden genomen om geluidshinder⁹ te beperken.

Voor de akoestische vergelijking van de alternatieven wordt het landoppervlak binnen de 40 dB(A) geluidscontour vastgesteld.¹⁰ Naast het landoppervlak dat binnen deze geluidscontour valt, kunnen de alternatieven zich onderscheiden in het aantal woningen dat binnen de 40 dB (A) contour staan. Bepaal daarom ook het aantal woningen binnen deze contour. Beschouw ook de windnormcurve bij de beoordeling van de geluidsbelasting op de woningen.

⁷ Paragraaf 5.1.4, pagina 22 van de startnotitie.

⁸ Indien uit de passende beoordeling blijkt dat significante gevolgen, al dan niet in cumulatie met andere projecten, niet kunnen worden uitgesloten, dan dient de zogenaamde ADC-toets doorlopen te worden. Dit houdt op grond van art. 19g en 19h van de Nbw respectievelijk in:

- A: zijn er Alternatieve oplossingen voor een project of handeling?
- D: zijn er Dwingende redenen van groot openbaar belang waarom het project toch gerealiseerd moet worden?
- C: welke Compenserende maatregelen zullen dan getroffen worden om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft?

⁹ Tijdens de informatie avond op 4 juli 2007 te Kreileroord werd door verschillende aanwezigen aangegeven dat ze geluidshinder ondervinden van het bestaande testpark.

¹⁰ Zie ook § 5.1.6, pagina 24 van de startnotitie.

5.4.2 Schaduwhinder en reflectie

Geef aan welke woningen tijdens welke periode per dag hinder van slagschaduw en mogelijke hinder door reflectie¹¹ kunnen ondervinden. Ga tevens in op de mitigerende maatregelen die daarvoor genomen zullen worden.

5.4.3 Veiligheid

Werk het aspect veiligheid conform de startnotitie uit, besteedt daarbij aandacht aan (mogelijke) onzekerheden betreffende de veiligheid van prototypes.

6. VERGELIJKING VAN DE ALTERNATIEVEN

De milieueffecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten onderling én met de referentie worden vergeleken. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin, dan wel essentiële punten waarop, de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven verschillen.

Omdat het hier testfaciliteiten voor windturbines betreft acht de Commissie een vergelijking van de effecten per eenheid van opgewekte energie (kWh) niet van belang.

De Commissie acht het niet nodig een multi-criteria analyse toe te passen om te komen tot een integrale beoordeling. Volstaan kan worden met een feitelijke en overzichtelijke presentatie van de relevante informatie en een verantwoording van gemaakte keuzes en prioriteitstelling

7. OVERIGE ONDERWERPEN

Voor de onderdelen “evaluatieprogramma”, “leemten in milieu-informatie” en “samenvatting van het MER” heeft de Commissie geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften.

¹¹ Tijdens de informatie avond op 4 juli 2007 te Kreileroord werd aangegeven dat er ook hinder wordt ondervonden door reflectie in ramen.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Initiatiefnemer: ECN Wind Energy Facilities B.V.

Bevoegd gezag: Gemeenteraad van Wieringermeer

Besluit: Vrijstelling van het bestemmingsplan (ex art. 19 WRO)

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: D22.2

Activiteit: Uitbreiding van het bestaande windturbine testpark met 12-14 turbines met een vermogen tot ongeveer 10MW. Het gezamenlijk vermogen bedraagt 60 á 70 MW.

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- Structuurplan Gemeente Wieringermeer; KAW architecten en adviseurs, juni 2006;
- Effecten op zwanen en ganzen van het ECN windturbine testpark in de Wieringermeer, aanvaringsrisico's en verstoring van foeragerende vogels; bureau Waardenburg bv in opdracht van ECN Wind Energy Facilities bv, 15 juli 2007.

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieumomstandigheden of te onderzoeken alternatieven.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in 'de Wieringermeerbode': 8 juni 2007

advies aanvraag: 22 juni 2007

ter inzage legging: van 11 juni 2007 tot 24 juli 2007

richtlijnenadvies: 14 september 2007

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

dr. A.J. Beintema

ir. P. van der Boom

dr. R. Janssen

drs. J.G.M. van Rhijn (voorzitter)

ing. C. Slijpen

drs. F.H. van der Wind (werkgroepsecretaris)

BIJLAGE 2: Lijst van inspraakreacties en adviezen

1. W. Tijsen, Westerland

Verslag inspraakavond

**Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport
Uitbreiding Windturbine Testpark Wieringermeer**

ECN Windenergy Facilities BV heeft het voornemen om de bestaande testfaciliteit voor windturbines in de gemeente Wieringermeer uit te breiden met 12 tot 14 grote windturbines. Hiervoor is een vrijstelling van het bestemmingsplan nodig. Voor de voorgenomen activiteit geldt een m.e.r.-beoordelingsplicht. In overleg met de gemeente Wieringermeer heeft ECN Windenergy Facilities BV ervoor gekozen om direct een m.e.r.-procedure te starten.

ISBN: 978-90-421-2170-6